

Dr Henryk Malewski

Litewskie Towarzystwo Kryminalistyczne

10. MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA: KRYMINALISTYKA I EKSPERTYZA SĄDOWA: NAUKA, STUDIA, PRAKTYKA

Ukraina Zakarpacka 26-27 czerwca 2014

W obwodzie Zakarpackim Ukrainy, w centrum wypoczynkowym „Voevodino”, w dniach 26-27 czerwca 2014 roku odbyła się 10 międzynarodowa konferencja naukowa „Kryminalistyka i ekspertyza sądowa: nauka, studia, praktyka”. Organizatorami konferencji były podmioty litewskie i ukraińskie: Międzynarodowy Kongres Kryminalistów z siedzibą w Charkowie (Ukraina), Litewskie Towarzystwo Kryminalistyczne, Litewskie Centrum Ekspertyzy Sądowej i Ukraiński Państwowy Uniwersytet Prawa im. Jarosława Mądrego.

Zamiast wstępu

Idea organizowania międzynarodowych konferencji pod takim tytułem powstała w katedrze kryminalistyki¹ byłego Litewskiego Uniwersytetu Prawa (dzisiaj to Uniwersytet im. Michała Romera) w Wilnie. Dążąc do aktywizacji działalności naukowo-badawczej i dydaktycznej, propagowania osiągnięć kryminalistyki wśród pracowników organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości oraz zacieśniania współpracy międzynarodowej zdecydowano, że katedra kryminalistyki musi stać się inicjatorem po-

¹ Kierownikiem Katedry Kryminalistyki był wówczas autor tego tekstu.

wołania Litewskiego Towarzystwa Kryminalistycznego² i przystąpić do organizowania międzynarodowych naukowo-praktycznych konferencji kryminalistycznych w cyklu dwuletnim. Planowane konferencje miały być platformą do dyskusji i wymiany doświadczeń pomiędzy przedstawicielami nauki kryminalistycznej i środowiskami zawodów prawniczych, organów ścigania oraz wymiaru sprawiedliwości. Szczególne miejsce w tym było przewidziane dla kryminalistyki akademickiej. W dalszej perspektywie przewidziano przeniesienie tego dyskursu na poziom międzynarodowy dążąc do integracji środowisk kryminalistycznych krajów europejskich.

Przemiany polityczne i społeczno-ekonomiczne ostatniego dziesięciolecia XX wieku w sposób naturalny otworzyły wiele krajów na NOWE, w tym także w dziedzinie szeroko pojmowanej nauki kryminalistycznej. Zanikanie barier i ściślejsza współpraca z organami ścigania krajów zachodnich pozwoliła realnie ocenić poziom wykszolenia pracowników oraz stan naukowo-technicznego wyposażenia, szczególnie w laboratoriach ekspertyzy sądowej w byłych krajach systemu komunistycznego. Równocześnie, szeroka analiza publikacji kryminalistycznych z różnych części Europy Zachodniej pokazała faktyczny stan i priorytety rozwojowe kryminalistyki w tych krajach. Dla kryminalistów bloku wschodniego stało się ważne szybkie doprowadzenie do szeroko rozumianej wymiany osiągnięć i doświadczeń na linii Wschód – Zachód, pomiędzy podstawowymi szkołami kryminalistyki – germańską, wschodnio-europejską, romańską i anglo-amerykańską. Biorąc to pod uwagę, w pierwszej kolejności, planowano nawiązanie bliższych kontaktów z kryminalistykami sąsiednich krajów w celu wymiany doświadczeń na temat założeń podstawowych szkół kryminalistyki.

² Litewskie Towarzystwo Kryminalistyczne zostało założone w 2001 roku w Wilnie, a jego pierwszym prezesem był Henryk Malewski. Inicjatorami założenia byli nauczyciele akademicy katedry kryminalistyki byłego Litewskiego Uniwersytetu Prawa oraz przedstawiciele laboratoriów kryminalistycznych. Wśród założycieli byli też funkcjonariusze organów ścigania, a nawet dwóch sędziów.

Pierwsza konferencja kryminalistyczna, która została zorganizowana w 1999 roku³ miała charakter kameralny, gdyż wśród kilkunastu referentów byli tylko naukowcy z Polski i Litwy. Od III konferencji podstawowym jej organizatorem we współpracy z innymi podmiotami stało się Litewskie Towarzystwo Kryminalistyczne. W następnych konferencjach geografia uczestników rozszerzyła się na przedstawicieli aż kilkunastu państw. Uczestnikami tych naukowych spotkań byli naukowcy i praktycy organów ścigania, wymiaru sprawiedliwości oraz biegli z Austrii, Czech, Estonii, Litwy, Łotwy, Kazachstanu, Niemiec, Polski, Rosji, Serbii, Słowacji, Słowenii, Szwecji, Ukrainy, Węgier oraz Włoch. Zawsze na tych konferencjach znaczącą grupę stanowili przedstawiciele polskiej kryminalistyki. Krótka retrospektywa tych konferencji była przedstawiona w informacji dr Grażyny Kędzierskiej w pierwszym numerze czasopisma *Zagadnienia Społeczne*⁴.

Zgodnie z ustaleniami Zarządu Litewskiego Towarzystwa Kryminalistycznego od roku 2012, w latach parzystych, miały być przeprowadzane „zamięscowe konferencje” (poza granicami Litwy), które w celu odróżnienia od konferencji organizowanych na Litwie, są oznaczane cyfrą arabską. Pierwsza taka zamięscowa konferencja (oznaczona numerem 8) została zorganizowana przez Uniwersytet Państwowy w Petersburgu przy współudziale Litewskiego Towarzystwa Kryminalistycznego.

Podsumowując obrady IX międzynarodowej konferencji naukowej „Kryminalistyka i ekspertyza sądowa: nauka, studia, praktyka”, która odbyła się w Wilnie (21-22 czerwca 2013 r.) organizatorzy powiadomili zebranych, że następna 10. zamięscowa konferencja ma się odbyć w Charkowie (Ukraina). Przedstawiciele strony ukraińskiej na czele z prezesem Międzynarodowego Kon-

³ Materiały pokonferencyjne zostały wydane w zeszytach naukowych Uniwersytetu. Patrz, „Jurisprudencija“, Lietuvos teisės universiteto mokslo darbai, 18 (10) tomas, Vilnius 2000.

⁴ Patrz, G. Kędzierska, *IX międzynarodowa konferencja: Kryminalistyka i ekspertyza sądowa: nauka, studia, praktyka*, „Zagadnienia Społeczne“, 1 (1) 2014, s. 247–252.

gresu Kryminalistyków prof. Valerym Shepitko⁵ zaprosili zebranych na spotkanie w 2014 roku na Ukrainie.

Proces organizacji konferencji

Jesienią 2013 roku rozpoczęto rutynową pracę organizacyjną, a przedstawiciele Litewskiego Towarzystwa Kryminalistycznego uzgodnili z kolegami ukraińskimi miejsce, termin i podstawowe tematy przyszłej konferencji. W uzgodnionej radzie naukowej konferencji oprócz ukraińskich i litewskich naukowców byli przedstawiciele Czech, Polski i Rosji. Konferencja miała się odbyć w dniach 26-27 czerwca 2014 roku w Charkowie. W zaproszeniu, organizatorzy zaproponowali kilka podstawowych tematów, które miały dominować w dyskusjach. Wśród nich szczególne miejsce miały mieć: problematyka zbliżania i koordynacji badań naukowych w czasach globalizacji, współczesna problematyka zmian i transformacji w taktyce i metodyce kryminalistycznej, kryminalistyczne aspekty przeciwdziałania przestępczości zorganizowanej, problematyka ekspertyzy sądowej ze szczególnym uwzględnianiem wykorzystywania współczesnych technologii.

Podobnie jak w przypadku wcześniejszych konferencjach, przed jej rozpoczęciem, miała być wydana publikacja książkowa. Zainteresowanie udziałem w konferencji było bardzo duże, o czym świadczy ponad sto artykułów naukowych zakwalifikowanych do publikacji i wydanych w dwutomowym zbiorze artykułów naukowych⁶. Autorami tych publikacji byli przedstawiciele akademickiej kryminalistyki, biegli, prokuratorzy, adwokaci oraz funkcjonariusze organów ścigania z jedenastu krajów.

Normalny tok przygotowania konferencji został zakłócony kryzysem politycznym, który początki miał na Majdanie w Kijowie. Był to sprzeciw społeczeństwa obywatelskiego działaniom władz, kierowanych przez ówczesnego prezydenta W. Janukowyc

⁵ Profesor dr hab. Valery Shepitko jest kierownikiem katedry kryminalistyki Ukraińskiego Państwowego Uniwersytetu Prawa im. Jarosława Mądrego.

⁶ „*Kriminalistika ir teismo ekspertizė: mokslas, studijos, praktika 10*“ 2 dailių mokslo straipsnių rinkinys. Charkovas, Publishing House „Apostille” 2014. Sudarytojai – prof. dr Hendryk Malevski, prof. hab. dr Valery Shepitko.

cza. Eskalacja napięcia, początkowo mającego polityczny podtekst i dotyczącego drogi rozwoju Ukrainy, przeradza się w wielopłaszczyznowy konflikt z elementami wojny domowej, a następnie i ukrytej interwencji wojskowej. W południowo-wschodnich regionach Ukrainy, wśród części mieszkańców rosyjskojęzycznych, narastają separatystyczne nastroje, które są wspierane oficjalnie i nieoficjalnie przez różne struktury rosyjskie, co doprowadza do aneksji Krymu przez Rosję. W związku z zamieszkami na Krymie i w Doniecku, a także w Charkowie, gdzie miała się odbywać 10. międzynarodowa konferencja naukowa „Kryminalistyka i ekspertyza sądowa: nauka, studia, praktyka”, jej organizatorzy stanęli przed poważnym dylematem – czy konferencja ma się w ogóle odbyć, a jeżeli tak, to gdzie, tym bardziej, że na początku marca 2014 roku było już ponad 90 zgłoszeń do udziału w jej obradach. Po dyskusjach, organizatorzy ze strony ukraińskiej, według rzymskiej zasady *pacta sunt servanda*, postanowili po uzgodnieniach ze stroną litewską, że konferencja, nie bacząc na wszelkie przeszkody, ma się odbyć na Ukrainie, chociaż w innym miejscu.

Tym trybem w uroczym zakątku Ukrainy Zakarpackiej, nieopodal granicy słowackiej, w centrum wypoczynkowym „Voevodino” w dniach 26–27 czerwca 2014 roku odbyła się 10. międzynarodowa konferencja naukowa „Kryminalistyka i ekspertyza sądowa: nauka, studia, praktyka”. W konferencji bezpośrednio uczestniczyło 40 ukraińskich naukowców i specjalistów oraz kilkunastu przedstawicieli nauki kryminalistycznej z Czech, Litwy, Polski, Słowacji i Węgier. Trzeba podkreślić, że niestety z udziału w konferencji zrezygnowało kilkudziesięciu uczestników, co niewątpliwie wiązało się z sytuacją geopolityczną na Ukrainie i w jej otoczeniu.

Program konferencji przewidywał przeprowadzenie 4 sesji plenarnych i wysłuchanie 26 wybranych referatów oraz 17 krótkich 5-minutowych wystąpień sygnalizujących podstawowe idee już opublikowanych tekstów. Po każdej sesji plenarnej przewidziano czas na dyskusję, co, biorąc pod uwagę fakt, że nie wszyscy uczestnicy dotarli na konferencję i wygłoszono tylko 17 referatów i kilkanaście krótkich wystąpień, zrealizowano z nawiązką. Językami konferencji były ukraiński, angielski i rosyjski. Organi-

zatorzy zapewnili jakościowe tłumaczenie symultaniczne sprzyjające aktywności uczestników konferencji.

Obrady konferencyjne

Otwierając obrady, współprzewodniczący rady naukowej konferencji prof. dr. hab. Valery Shepitko i prof. dr Henryk Malewski w krótkich wystąpieniach przywitali zebranych, przedstawili podstawowe założenia i cele tej konferencji oraz życzyli jej uczestnikom owocnych obrad.

Rozpoczynając pierwszą sesję prof. dr hab. Valery Shepitko w referacie „Kryminalistyka w systemie nauk prawnych i jej znaczenie we współczesnym świecie” skoncentrował się na teoretycznych i metodologicznych zagadnieniach kryminalistyki oraz perspektywie postrzegania jej problemów we współczesnym świecie. Pan Profesor podkreślił, że zmienia się paradygmat nauki kryminalistycznej, zaznaczył, że porównując z innymi naukami, procesy unifikacyjne w światowej kryminalistyce (za wyjątkiem techniki kryminalistycznej) torują sobie drogę z dużymi oporami. Nowoczesne technologie w ostatnich dziesięcioleciach radykalnie zmieniły możliwości współczesnego globalnego społeczeństwa. Dotyczy to także dziedzin zainteresowania kryminalistyki – przestępczości i jej zwalczania, a to wymaga nowych strategii rozwojowych tak dla nauki kryminalistycznej, jak i dla wdrażania jej osiągnięć w działalność organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości.

Jedyną uczestniczką z Polski była prof. dr hab. Anna Kozińczak, która swój referat odniosła do problemów identyfikacji ze szczególnym uwzględnieniem możliwości i znaczenia pomiarów w badaniach eksperckich. W metodach identyfikacyjnych pomiary są bardzo ważną, ale nie jedyną ich składową. Chociaż wzrasta możliwość obiektywizacji pomiarów, to nadal ważna pozostaje funkcja świadomej i kompetentnej ich oceny. Z kolei referat dr. Istvana Laszlo Gala (Węgry) był poświęcony problematyce korupcyjnej na Węgrzech, pod względem jej oceny oraz regulacji w nowym kodeksie karnym.

Prof. dr hab. Valeryi Tishchenko (Ukraina) wygłosił referat *Treść i granice metodyk dochodzenia przestępstw*. Najbardziej znana koncepcja kryminalistyki w szkole wschodnioeuropejskiej ma cztery podstawowe działy: teorię i metodologię kryminalistyki, technikę kryminalistyczną, taktykę kryminalistyczną i metodykę kryminalistyczną (czyli metodykę dochodzenia określonych rodzajów przestępstw). Tradycyjnie, w tym ostatnim dziale kryminalistyki znajdują się modele czynności dochodzeniowo-śledczych w sprawach dotyczących zabójstw i przestępstw seksualnych, kradzieży i rozbojów, przestępstw gospodarczych etc. Prof. V. Tishchenko zaznaczył, że w czasach obecnych tworzy się coraz więcej różnych metodyk, co w zasadzie jest uzasadnione, ponieważ organy ścigania ciągle stykają się z nowymi rodzajami przestępstw. Jednak te nowe metodyki nie zawsze spełniają wymagania, które stawia przed nimi praktyka. Zdaniem prof. V. Tishchenko trzeba opracować bazowe (modelowe) metodyki, które następnie można by było tylko dostosowywać do specyfiki badania określonych nowych rodzajów przestępstw.

Pierwsza sesja zakończyła się aktywną dyskusją o pojęciu i zakresie kryminalistyki, zmianach jej paradygmatu, wyzwaniach, które są stawiane przed nauką kryminalistyczną we współczesnym globalnym świecie. W czasie tej dyskusji kilka osób zasygnalizowało problemy, które wymieniono w programie konferencji, w krótkich wystąpieniach.

Drugą sesję rozpoczął prof. dr Henryk Malewski z referatem *Ocena wniosków badania eksperckiego* (współautor doc. dr Gabrielė Juodkaitė-Granskienė). Myślą przewodnią wystąpienia była analiza poziomów oceny opinii biegłego. Opinia biegłego, jako dowód, zgodnie z k.p.k. Litwy, jest oceniana przez niezawisły sąd. Ale oprócz tej procesowej oceny są też inne formy i poziomy oceny opinii biegłego. W referacie wspomniano o ocenie opinii biegłego przez prokuratora i obrońcę, która nie ma wiążących procesowych następstw, ale może stanowić podstawę do czynności skierowanych na powołanie innego biegłego lub przeprowadzenie innych czynności procesowych. W referacie analizowano też ocenę opinii biegłego z punktu widzenia merytorycznego. W pewnym sensie można mówić o „samoocenie” procesu badania eksperckiego i jego wniosków, dokonywanych przez samego biegłego.

W badaniach identyfikacyjnych, zgodnie z wymaganiami stawianymi przez standardy zarządzania jakością, jest dokonywana analiza takiej opinii przez innego biegłego. Dodatkowym zabezpieczeniem jest formalna kontrola materiałów ekspertyzy i samej opinii przez kierownika placówki eksperckiej lub upoważnioną przez niego osobę. Dr Jozef Metenko (Słowacja) swoje wystąpienie poświęcił teoretycznym zagadnieniom śladów cyfrowych w kryminalistyce oraz ich znaczeniu w dochodzeniu przestępstw popełnianych z wykorzystywaniem współczesnych technologii informatycznych, w tym Internetu. Prof. dr Iwan Kohutyh (Ukraina) w swoim wystąpieniu donosił o współczesnych problemach taktyki i metodyki kryminalistycznej, zwracając szczególnie uwagę na ich treść, strukturę i zasięg. Ferenc David (Węgry) przedstawił wizję potencjalnych zagrożeń terrorystycznych na Węgrzech i ich minimalizacji ze szczególnym uwzględnieniem problematyki finansowania terroryzmu. Prokurator Jurgita Baltrunienė (Litwa) zaprezentowała wycinek swoich badań, dotyczących przemytu papierosów. Uwaga w tym referacie była skoncentrowana na aspektach międzynarodowo-prawnego zwalczania tej formy przestępczości zorganizowanej.

Dyskusja po referatach z drugiej sesji skoncentrowała się na problematyce śladów w kryminalistyce, ze szczególnym uwzględnieniem śladów cyfrowych oraz o metodach stosowanych w ekspertyzie sądowej i ich ocenie. W czasie dyskusji niemało uwagi zebrani poświęcili przestępczości zorganizowanej w różnych jej przejawach.

Trzecią sesję rozpoczęli doc. dr Marek Fryštak i doc. dr Dagmar Bartonikova (Czechy). Wystąpienie czeskich kryminalistów dotyczyło ekspertyzy pismoznawczej i jej znaczenia w sprawach karnych. Autorzy przedstawili prawne uregulowania dotyczące dowodów, w tym i dowodu z opinii biegłego ze szczególnym uwzględnieniem ekspertyzy pismoznawczej. Następnie nawiązując do tematyki poprzedniego referatu, omówiono skalę wniosków w opiniach pismoznawczych, stosowaną w Litewskim Centrum Ekspertyzy Sądowej. Ten referat zaprezentowała ekspert Rasa Tamošiūnaitė (Litwa). Referentka zaprezentowała dyskusję, która się toczy od dłuższego czasu wśród biegłych pismoznawców, w kwestii czy nadal ma pozostać skala z katego-

rycznymi wnioskami, dotyczącymi osoby, która się podpisała lub napisała określony tekst, czy też warto zmienić koncepcję i stosować, jak to jest w niektórych krajach, tylko wnioski z różną skalą prawdopodobieństwa. Prof. dr Jozsef Orban (Węgry) skoncentrował się na subiektywizmie w ekspertyzie sądowej ze szczególnym uwzględnieniem sieci Bayesowskiej.

Doc. dr Helen Aleksandrenko (Ukraina) wystąpiła z referatem *O strukturze metodyki dochodzenia w sprawach o seryjnych zabójstwach na tle seksualnym*. Myślą przewodnią była w nim teza o konieczności opracowania samodzielnej metodyki badania takiego rodzaju przestępstw, gdyż stosowana współcześnie ogólna metodyka badania nie uwzględnia w dostatecznej mierze szeregu cech specyficznych, które wynikają z seksualnego charakteru takich przestępstw. Doc. dr Roman Blahuta (Ukraina) poświęcił swoje wystąpienie dopuszczalności i granicom przymusu w czynnościach dochodzeniowo-śledczych.

Dyskusję po trzeciej sesji zdominowała tematyka ekspertyzy ze szczególnym uwzględnieniem ekspertyzy pismoznawczej, problem granic dopuszczalności przymusu w czynnościach dochodzeniowo-śledczych (w tym i samo ich pojęcie) oraz kształcenia i szkolenia w zakresie kryminalistyki. Referat prof. Jozsefa Orbana też wywołał żywą polemikę.

W drugim dniu konferencji pierwszy referat o szkoleniu biegłych i opracowywaniu wspólnych eksperckich metodyk badawczych wygłosiła wicedyrektor Charkowskiego instytutu ekspertyzy sądowej dr Ella Simakova-Yefremian (Ukraina). Dr Galina Avdeeva analizowała współczesne problemy powoływania biegłych w świetle nowego k.p.k. Ukrainy. Dr Larisa Derecha (Ukraina) mówiła o międzynarodowej współpracy w dziedzinie ekspertyzy sądowej. Wykorzystaniem wiadomości specjalnych w procesie kontradiktoryjnym zajęła się biegła z Doniecka Olga Perepichka.

Po sesji odbyła się ożywiona debata z pogranicza kryminalistyki i prawa, w kwestiach wiadomości specjalnych i ekspertyzy sądowej. Dyskusja po czwartej sesji miała też charakter podsumowujący, co stworzyło możliwość wystąpienia z krótkimi wypowiedziami takim osobom, jak dr Michail Shepitko, doc. dr Olesya Vashchuk, doc. dr Vasyl Bilous i inni.

Po zakończeniu obrad konferencyjnych i dyskusji prof. Valery Shepitko powiadomił zebranych, że zgodnie z harmonogramem jest przewidziane przeprowadzenie zebrania Międzynarodowego Kongresu Kryminalistów, z porządkiem dziennym przewidującym dwa punkty. Pierwszym, jest prezentacja przygotowanego przez Zarząd Międzynarodowego Kongresu Kryminalistów projektu medalu im. Herberta Mannsa, który ma być nadawany za wybitne zasługi w rozwijaniu nauki kryminalistycznej oraz zacieśnianie międzynarodowej współpracy kryminalistów. Prezes Międzynarodowego Kongresu Kryminalistów prof. Valery Shepitko zaprezentował w skrócie życiorys i osiągnięcia naukowe wybitnego kryminalisty, profesora uniwersytetów w Irkutsku i Saratowie, Herberta Mannsa. Zebrani jednogłośnie poparli propozycję prof. V. Shepitki. Drugim punktem zebrania było przyjęcie memorandum o zacieśnianiu międzynarodowej współpracy kryminalistów.

Ostatnim akordem konferencji było jej podsumowanie oraz zaproszenie na następną konferencję. Prof. V. Shepitko podkreślił, że niezależnie od aktualnej sytuacji, kryminalistkom ukraińskim przy udziale kolegów litewskich udało się zorganizować i przeprowadzić konferencję na dobrym poziomie merytorycznym, za co serdecznie podziękował jej uczestnikom.

Prof. H. Malewski powiadomił wszystkich obecnych, że Zarząd Litewskiego Towarzystwa Kryminalistycznego uprzejmie zaprasza tu obecnych i wszystkich zainteresowanych na tradycyjną XI międzynarodową konferencję naukową „Kryminalistyka i ekspertologia sądowa: nauka, studia, praktyka”, która się odbędzie w końcu czerwca na Litwie. Dokładna informacja o terminie i miejscu konferencji zostaną zamieszczone na stronie Międzynarodowego Kongresu Kryminalistów oraz innych stronach internetowych, a indywidualne zaproszenia do udziału w tej konferencji będą rozsyłane jesienią 2014 roku.

Dr Katarzyna Hamer

Institut Psychologii Polskiej Akademii Nauk

**KONFERENCJA INTERNATIONAL SOCIETY
OF POLITICAL PSYCHOLOGY:
IDEOLOGIE I KONFLIKT IDEOLOGICZNY**

Rzym 4-7 lipca 2014

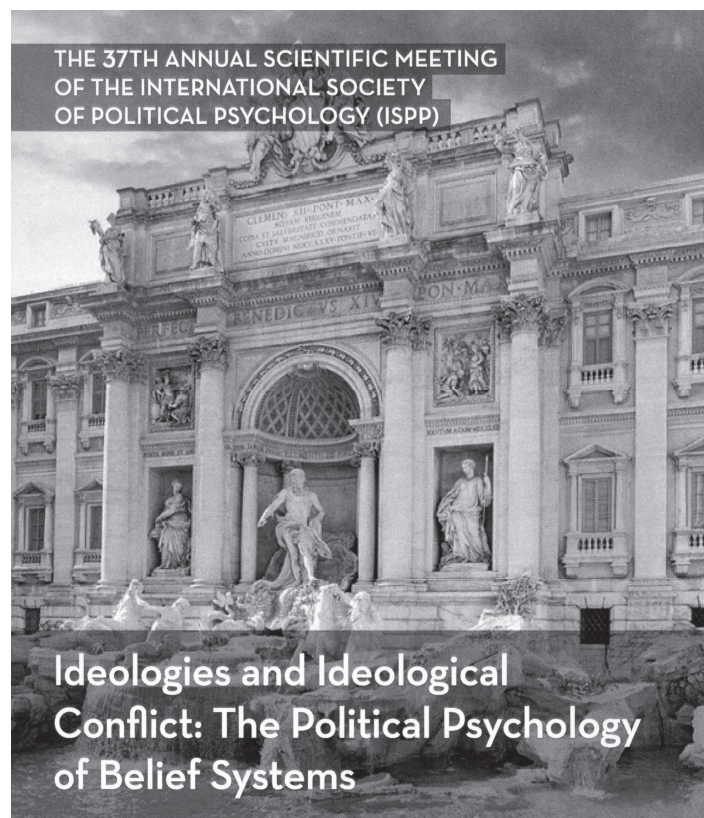
W dniach 4-7 lipca 2014 w Rzymie (Włochy) odbył się doroczny zjazd Międzynarodowego Stowarzyszenia Psychologii Politycznej (International Society of Political Psychology). Konferencja odbywała się pod hasłem *Ideologie i konflikt ideologiczny: psychologia polityczna systemów przekonań (Ideologies and ideological conflict: The political psychology of belief systems)*.

ISPP to powstała w 1978 roku międzynarodowa interdyscyplinarna organizacja, otwarta dla wszystkich zainteresowanych badaniem zależności między psychologią a polityką: psychologów, politologów, psychiatrów, historyków, socjologów, ekonomistów, antropologów, a także dziennikarzy, przedstawiciele rządów itp. W tej chwili należy do niej ponad 800 osób z obu Ameryk, Europy, Azji, Bliskiego Wschodu i Afryki.

Konferencja w Rzymie to już 37. doroczne spotkanie ISPP. Zgromadziła ponad 700 uczestników z ponad 50. krajów całego świata. W tym samym czasie, w sąsiednich salach odbywało się jednocześnie aż 12 tematycznych sesji konferencyjnych, co sprawiło, że uczestnikowi niezwykle trudno było zdecydować, którą z nich wybrać. Można też było posłuchać jednego z trzech wystąpień plenarnych (wygłaszanych przez światowej sławy profesorów takich jak Stanley Feldman, Bert Klandermans i Kristen Renwick Monroe) oraz sesji posterowej, w której zaprezentowano aż 77 plakatów. W tym samym czasie odbywało się także sympozjum

poświęcone uchronowaniu kariery prof. Johna L. Sullivana, znanego psychologa politycznego i nauczyciela akademickiego (University of Minnesota), laureata wielu międzynarodowych nagród.

Wykład prof. Stanleya Feldmana, aktualnego prezydenta ISPP, miał tytuł *The Political Consequences of Empathy: Ideology, Caring, and Social Welfare Attitudes* (polityczne konsekwencje empatii: ideologia, troska i stosunek do opieki społecznej).

4-7 JULY 2014
Rome, Italy, Ergife Palace Hotel

Prof. Bert Klandermans, zdobywca nagrody Harolda Lasswella za wybitny wkład w naukę i były prezydent ISPP, swój wykład zatytułowany *The Virtue of Comparison: On Times, Places, Issues, and Comparison* poświęcił zaletom badań porównawczych. Zalety

te pokazywał na przykładzie swoich licznych badań prowadzonych m.in. w Afryce (badania podłużne – porównania dotyczące czasu), na całym świecie (protesty przeciwko wojnie w Iraku – porównania dotyczące miejsca), w Hiszpanii i Holandii (protesty farmerów – porównania dotyczące czasu i miejsca).

Pani prof. Kristen Renwick Monroe, była prezydent ISPP, a także zdobywczyni wielu prestiżowych nagród za wybitny wkład w naukę i etykę, podjęła tematykę *A darkling plain: stories of conflict and humanity during war*. Rozważała, w jaki sposób ludzie utrzymują swoje człowieczeństwo w trakcie wojen i co pozwala im przetrwać ten okrutny czas. Wskazywała także, iż jest bardzo mało badań na ten temat. *Darkling Plain* to prowadzona przez nią inicjatywa poświęcona zmianie tego stanu rzeczy, polegająca m.in. na psychologicznej analizie historii wojennych.

Podczas konferencji przyznano doroczne nagrody w kilku kategoriach:

- Alexander George Book Award – Christian Welzel za książkę *Freedom Rising: Human Empowerment and the Quest for Emancipation*,
- Best Dissertation Award – Kizzy Gandy (Australian National University) za pracę *Identity and Public Attitudes to Foreign Aid: A framework for Bottom – Up Policy Reform*,
- David O. Sears Book Award – Deborah Jordan Brooks za książkę *He Runs, She Runs: Why Gender Stereotypes Do Not Harm Women Candidates*,
- Erik Erikson Award for Early Career Achievement (dla młodego naukowca) – Chris Sibley (University of Auckland),
- Harold Lasswell Award for Distinguished Scientific Contributions (za wybitny wkład w naukę) – M. Kent Jennings (University of California Santa Barbara),
- Nevitt Sanford Award for Professional Contributions to Political Psychology (za profesjonalny wkład w psychologię polityczną) – Leonie Huddy (Stony Brook University), współautorka podręcznika *The Oxford Handbook of Political Psychology* (2013),
- Noel Markwell Media Award – Thomas B. Edsall (Columbia University),

- Roberta Sigel Award 1 (za najlepszy artykuł młodego naukowca) – Cecil Meeusen (University of Leuven) za artykuł *The Effect of Cross-group Friendship on the Intergenerational Transmission of Anti-immigrant Prejudice among Adolescents*,
- Roberta Sigel Award 2 (za najlepszy artykuł młodego naukowca jako pierwszego autora) – Smadar Cohen – Chen (University of Sheffield, wraz ze współautorami: Richardem J. Crispem i Eranem Halperinem), za artykuł *Belief in a Changing World Induces Hope and Promotes Peace in Intractable Conflicts*.

Następny 38. zjazd ISPP odbędzie się w San Diego w Kalifornii (USA) w dniach 3-6 lipca 2015, pod hasłem *The Psychology of Encounter and the Politics of Engagement*. Głównym problemem tego zjazdu będą obejmowały m.in. rozważanie takich zagadnień jak:

- przeciwdziałanie segregacji i wykluczeniu społecznemu, dzieleniu się społeczeństw i konfliktom międzygrupowym dzięki dialogowi, integracji, pojednaniu, trosce,
- odpowiedzialność etyczna,
- a także wzmacnianiu pozytywnych relacji wspólnotowych i politycznej aktywności.

Warto też wiedzieć, że kolejny, 39. zjazd (w roku 2016) będzie miał miejsce w Warszawie. Więcej szczegółów pojawiać się będzie na stronie internetowej ISPP: <http://www.ispp.org/meetings/future>.